

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Інститут мистецтв
Кафедра музичних інструментів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,

проф. Гаврилюк С. В. _____

20 листопада 2013 р.

ІНСТРУМЕНТУВАННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
галузі знань 0202
напряму підготовки 6.020204, «Музичне мистецтво»

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни «Інструментування» для студентів за напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»

”_29”_серпня, 2013 р. – 8 с.

Розробник: Кучерук Володимир Феофілович, доцент кафедри музичних інструментів

Рецензент: Шиманський Петро Йосипович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичних інструментів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри музичних інструментів

протокол № 1 від 29.08 . 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ (Гордійчук А. М.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією інституту мистецтв**

протокол № 1 від 11.09. 2013 р.

Голова науково-методичної
комісії факультету _____ (Шиманський П.Й.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № 3 від 20.11. 2013 р.

© Кучерук В.Ф., 2013

Вступ

Робоча програма навчальної дисципліни «Інструментування» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми підготовки «бакалавр» напрям (спеціальності) «Музичне мистецтво». Курс інструментування на музичних і музично-педагогічних факультетах є потрібним в професійній підготовці майбутнього викладача музики так як спираючись на фундамент спеціальних знань, вмінь, навичок цей предмет удосконалює їх, виховує художній смак. Програма курсу передбачає засвоєння теоретичних основ предмета і розвиток навичок в практичній роботі з оркестром народних інструментів чи ансамблем (капелою) бандуристів.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Шифр і назва галузі знань 0202 «Мистецтво»	
	Шифр і назва напрямку підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»	
Модулів 4		Рік підготовки 3, 4
Змістових модулів 4		Семестр 5 – 8
ІНДЗ:		Лекції 0 год.
Загальна кількість годин 162		Практичні 82 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних 1 самостійної роботи 1 індивідуальної роботи 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр	Лабораторні –
		Самостійна робота 38 год.
		Індивідуальна робота 42 год.
		Форма контролю: залік(6,8)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	Шифр і назва галузі знань 0202 «Мистецтво»	
	Шифр і назва напрямку підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»	
Модулів 2		Рік підготовки 2
Змістових модулів 1		Семестр 3
ІНДЗ: ε		Лекції 0 год.
Загальна кількість годин 54		Практичні 28 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Освітньо-кваліфікаційний рівень	Лабораторні –
		Самостійна робота 14 год.

аудиторних I самостійної роботи I індивідуальної роботи I	Бакалавр (МС)	Індивідуальна робота 12 год.
		Форма контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: творчий розвиток особистості майбутнього викладача в процесі оволодіння мистецтвом інструментування (перекладення, аранжування, обробки) музичних творів для оркестру народних інструментів чи для колективів бандуристів.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння теоретичних основ музичного інструментарію на практиці;
- засвоєння теоретичних знань творчої роботи над репертуаром для музичних колективів (інструментування, перекладення, аранжування, обробка);
- формування у кожного студента практичних умінь та необхідних навичок перекладення музичних творів з клавирів та створення оркестрових, ансамблевих партитур різноманітних складів;
- вироблення навичок слухання і формування різних за складом оркестрових та ансамблевих груп, їх співставлення, аналізу;
- закріплення знань студентами технічних, тембральних та художньо-виразових можливостей інструментів;
- ознайомлення з кращими зразками оркестрових та ансамблевих партитур різноманітних складів;
- засвоєння практичних навичок створення студентом власної творчої роботи (інструментальної, вокально-інструментальної партитур).

Вимоги до знань й умінь студентів:

Студенти повинні знати:

основні технічні та динамічні характеристики музичних інструментів, особливості запису оркестрової, ансамблевої (інструментальної, хорової) партитур.

Студенти повинні вміти:

охарактеризувати виконавські можливості оркестрових, ансамблевих музичних інструментів, особливості їх звучання, записати їх ансамблеву партію, здійснити аналіз звучання оркестрової, ансамблевої групи та партитури, створити власну партитуру для відповідного складу музичного колективу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль Інструментування для оркестру народних інструментів

Тема 1. Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів.

Інструментування для групи кобз. Інструментування для струнно-смичкової групи. Інструментування для групи баянів (оркестрових гармонік), для групи духових дерев'яних.

Тема 2. Переклад творів для оркестру народних інструментів.

Переклад музичних творів для оркестру народних інструментів з партитури камерного оркестру. Переклад музичних творів для оркестру народних інструментів з партитури симфонічного оркестру.

Тема 3. Інструментування для малих форм ансамблів.

Інструментування музичних творів для однорідного ансамблю народних інструментів. Інструментування музичних творів для змішаного ансамблю народних інструментів.

Тема 4. Інструментування для оркестру народних інструментів.

Інструментування музичних творів для оркестру українських народних інструментів. Інструментування музичних творів для оркестру російських народних інструментів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів.	58		36		12	10	
Разом за змістовим модулем 1	58		36		12	10	
Змістовий модуль 2.							
Тема 2. Переклад творів для оркестру народних інструментів.	37		17		10	10	
Разом за змістовим модулем 2	37		17		10	10	
Змістовий модуль 3.							
Тема 3. Інструментування для малих форм ансамблів.	37		18		10	9	
Разом за змістовим модулем 3	37		18		10	9	
Змістовий модуль 4.							
Тема 4. Інструментування для оркестру народних інструментів.	29		10		10	9	
Разом за змістовим модулем 4	29		28		12	14	
Усього годин	162		81		42	38	

Для М/С

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів.	10		6		2	2	
Тема 2. Переклад творів для оркестру народних інструментів.	10		6		2	2	
Тема 3. Інструментування для малих форм ансамблів.	10		6		2	2	
Тема 4. Інструментування для оркестру народних інструментів.	24		10		6	8	
Разом за змістовим модулем 1	54		28		12	14	
Усього годин	54		28		12	14	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів (групи кобз, струнно-смичкової групи, групи баянів (оркестрових гармонік) .	36
2	Переклад творів для оркестру народних інструментів з партитур камерного оркестру, симфонічного оркестру, духового оркестру.	18
3	Інструментування для малих форм ансамблів: однорідного ансамблю народних інструментів, змішаного ансамблю народних інструментів.	17
4	Інструментування для оркестру народних інструментів: оркестру українських народних інструментів, оркестру російських народних інструментів.	10
	Разом	81

Для М/С

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів (групи кобз, струнно-смичкової групи, групи баянів (оркестрових гармонік) .	6
2	Переклад творів для оркестру народних інструментів з партитур камерного оркестру, симфонічного оркестру, духового оркестру.	6
3	Інструментування для малих форм ансамблів: однорідного ансамблю народних інструментів, змішаного ансамблю народних інструментів.	6
4	Інструментування для оркестру народних інструментів: оркестру українських народних інструментів, оркестру російських народних інструментів.	10
	Разом	28

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Знайти і надати додаткову інформацію про музичні інструменти, їх роль та значення в народній музиці.	10
2	Послухати у записах музичні твори у виконанні камерного та симфонічного оркестрів, духового оркестру.	10
3	Послухати у записах музичні твори у виконанні ансамблів народних інструментів.	9
4	Ознайомитись з особливостями інструментування різних інструментальних груп оркестру народних інструментів.	9
	Разом	38

Для М/С

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Знайти і надати додаткову інформацію про музичні інструменти, їх роль та значення в народній музиці.	2
2	Послухати у записах музичні твори у виконанні камерного та симфонічного оркестрів, духового оркестру.	2
3	Послухати у записах музичні твори у виконанні ансамблів народних інструментів.	4
4	Ознайомитись з особливостями інструментування різних інструментальних груп оркестру народних інструментів.	8
	Разом	14

7. Індивідуальні завдання

1. Інструментування для різних груп оркестру народних інструментів:

- струнний склад (струнно-смичкова група, струнно-щипкова група);
- струнний склад оркестру з духовими інструментами;
- струнно-смичкова група з духовими дерев'яними та ударними інструментами;
- введення епізодичних інструментів.

2. Переклад творів для оркестру народних інструментів

Перекладення з камерного оркестру, симфонічної партитури та з партитури російського народного оркестру для оркестру українських народних інструментів. Визначення оркестрового складу та запис партитури

Недоторканість авторського музичного змісту. Підбір творів з нескладною фактурою та простим зіставленням тембрів.

Основні завдання, які постають перед студентом:

- а) перенесення або часткове перетворення фактури;
- б) збереження або заміна тембрів;
- в) перенесення та заміна штрихів і прийомів гри.

3. Інструментування для малих форм ансамблів

Якісний та кількісний склади ансамблю. Групи ансамблю (однотемброві, мішані). Самостійність партій кожного інструмента. Неможливість використання різних оркестрових функцій в одному тембрі регістру.

4. Інструментування для оркестру народних інструментів.

Визначення інструментального складу. Запис партитури. Особливості та закономірності інструментування для оркестру українських народних інструментів (Камерність звучання оркестру, наявність в ньому великої кількості різноманітних інструментальних груп та тембрів). Визначення функцій оркестрових груп. Особливості визначення та запису музичних мотивів, фраз, речень, динамічної шкали, агогічних змін.

8. Методи та засоби навчання

Словесні – розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, проблемний виклад

Наочні – ілюстрація, демонстрація.

Практичні – виконання практичних робіт.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

З метою діагностики успішності студентів використовуються:

- усне опитування на практичних заняттях;

- виконання практичних завдань;
- письмова контрольна робота;
- співбесіди на консультаціях;
- залік як підсумковий засіб діагностики успішності.

Засоби – завдання для модульної контрольної роботи, навчальні та навчально-методичні посібники, ансамблеві та оркестрові партитури.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (маx=40 балів)				Модульний контроль (маx=60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2 (залік)		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		МКР 1	МКР 2	100
T1		T2				
20		20		30	30	
Поточний контроль (маx=40 балів)				Модульний контроль (маx=60 балів)		
Модуль 3				Модуль 4 (залік)		
Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		МКР 1	МКР 2	100
T1		T2				
20		20		30	30	

Для М/С

Поточний контроль (маx=40 балів)				Модульний контроль (маx=60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2 (залік)		
Змістовий модуль 1				МКР 1		100
T1	T2	T3	T4			
10	10	10	10	60		

Критерії оцінювання: поточний контроль передбачає, що кожного місяця робота студента на заняттях оцінюється до 5 балів (за семестр сума балів може скласти до 20 балів)

Кількість балів	20
Відмінно	18-20
Добре	15-17
Задовільно	12-14
Незадовільно	1-11

Контрольна робота(підготовлена партитура) – 30 балів.

Неточності у записі – знімається 1 бал за кожен знак.

Грубі помилки у записі (невірно записана аколада, згрупована оркестрова група, партитура та ін.) – знімається 3 бали.

Кількість балів	30
Відмінно	27-30
Добре	22-26
Задовільно	18-21
Незадовільно	0-17

Критерії оцінювання для М/С: Модуль 1 (поточний контроль) передбачає, що за кожну тему (підготовлену письмову роботу) студент може отримати до 10 балів. За 2 неточності у музичному тексті знімається 1 бал.

Кількість балів	10
Відмінно	9 – 10
Добре	8
Задовільно	6 – 7
Незадовільно	1 – 5

Загальна сума балів за модуль № 1 поточного контролю становить 40 балів.

Після освоєння змістового модуля № 1 (теми № 1-4) обов'язково пишеться модульна контрольна робота, яка оцінюється в 60 балів. Вся сума балів за курс, включаючи поточний та модульний контроль, становить 100 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів здійснюється під час усного опитування на практичних заняттях, написання модульних контрольних робіт та під час заліку.

Якщо поточна семестрова оцінка становить не менше 75 балів, то за письмовою згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульної контрольної роботи, анулюються.

Залікова оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання завдань. В цьому випадку підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточної семестрової та залікової оцінок в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

11. Методичне забезпечення

Кучерук В.Ф. Грає оркестр українських народних інструментів: Навчально-методичний посібник / В.Ф. Кучерук – Редакційно-видавничий відділ «Вежа»ВДУ імені Лесі Українки – Л., 2005. – 258 с.

Кучерук В.Ф., Кучерук Н.П., Олексюк О.М. Оркестровий клас: Навчальний посібник/ В.Ф. Кучерук – Редакційно-видавничий відділ «Вежа»ВДУ імені Лесі Українки – Л., 2010. – 27, 9 у. др. арк.

12. Список джерел

1. Барсова І. О. Книга про оркестр / І. О. Барсова.– К. : Музич. Україна, 1988.– 157 с.
2. Бобровников Є. Грай, музико.– К. : Музич. Україна, 1968.– 83 с.
3. Герасименко В. Є. Ансамблі для бандур. Вип. I. / В. Є. Герасименко.– К.: Муз.Україна, 1980. – 79 с.
4. Герасименко В. Є. Ансамблі для бандур. Вип. II. / В. Є. Герасименко.– К. : Муз.Україна, 1981. – 102 с.
5. Гордійчук М. Історія української музики / М. Гордійчук.– К. : Наук. думка, 1989.– Т. 1.– 241 с.
6. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти / А. Гуменюк.– К. : Музич. Україна, 1967.241с.
7. Гуцал В. О. Грає оркестр українських народних інструментів / В. О. Гуцал // Райдуга.– 1978.– № 11.– 165 с.
8. Гуцал В. О. Інструментовка для оркестру українських народних інструментів / В. О. Гуцал.– К. : Музич. Україна, 1988.– 79 с.
9. Иванов-Крамской А. Школа игры на шестиструнной гитаре / А. Иванов-Крамской.– М. : Музыка, 1986. - 151с.
10. Иванов П. Г. Оркестр українських народних інструментів / П. Г. Иванов.– К. : Музич. Україна, 1981.– 110 с.
11. Китасти Г., Коновал О. Вставай, народе / Г. Китасти, О. Коновал. – К. : Муз.Україна, 1996. 175 с.
12. Кучерук В.Ф. Грає оркестр українських народних інструментів / В. Ф. Кучерук. – Луцьк : Ред. видавн. відділ «Вежа», 2005. – 258с.
13. Кучерук В.Ф., Кучерук Н.П., Олексюк О.М. Оркестровий клас / В. Ф. Кучерук, Н. П. Кучерук, О. М. Олексюк. – Луцьк: Ред. видавн. відділ «Вежа», 2010. – 240 с.

14. Кучерук Н.П., Сточанська М.П. Інструментальні ансамблі для ладкової кобзи у супроводі бандури, ансамблю бандуристів / Н. П. Кучерук, М. П. Сточанська. – Луцьк : Ред. видавн. відділ «Вежа», 2005. – 140с.
15. Лапченко В. П. Методика початкового навчання гри в оркестрі народних інструментів / В. П. Лапченко.– К. : Музич. Україна, 1985.
16. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні / М. Лисенко.– К. : Мистецтво, 1955.
17. Омельченко А. Твори для ансамблю бандуристів / А. Омельченко.– К. : Муз. Україна, 1981. – 50 с.
18. Розанов В. И. Инструментоведение / В. И. Розанов.– М. : Совет. композитор, 1981.– 130 с.
19. Сурков А., Плетнёв В. Переложение музыкальных произведений для готово-выборного баяна.– М. : Музыка, 1977.– 150 с.
20. Сточанська М. П. Вокальні ансамблі у супроводі бандур. Перекладення, аранжування, обробка / М. П. Сточанська. – Луцьк: Ред. видавн. відділ «Вежа», 2005. – 272с.
21. Сточанська М. П. Бандура і гра в ансамблі / М. П. Сточанська. – Луцьк, 1997. – 130с.
22. Таловиря В.Ф. Українські народні пісні / В. Ф. Таловиря. – К. : Муз.Україна, 1990. – 68 с.
23. Хоткевич Гнат. Музичні інструменти українського народу / Гнпт Хоткевич.– Х.арків : 2002.– 288 с.
24. Черкаський Л. Українські народні музичні інструменти / Л. Черкаський.– К. : Мистецтво, 1990.– 15с.
25. Юцевич Ю. Є. Словник музичних термінів / Ю. Є. Юцевич.– К. : Музич. Укр., 1977.– 206 с.
26. Яремко Б. Уторопські сопілкові імпрізації / Б. Яремко.– Рівне: Ліста, 1997.– 4 с.